

Bijlage 15: Protocollen veilig werken met stoffen

e. PROTOCOL VEILIG WERKEN MET STOFFEN IN DE VOEDINGSMIDDELENSECTOR

1. INLEIDING

1.1 ALGEMEEN

Reinigingsproducten kunnen stoffen bevatten die schadelijk kunnen zijn voor de gezondheid. Sommige stoffen zijn dermate schadelijk dat bij de toepassing van producten die deze stoffen bevatten specifieke veiligheidsvoorschriften – ten aanzien van de werkwijze of het gebruik van persoonlijke beschermingsmiddelen bijvoorbeeld – in acht genomen moeten worden.

In dit protocol zijn alle, voor de voedingsmiddelensector geldende voorschriften op een rij gezet. *) De voorschriften zijn verplicht. De Arbeidsinspectie controleert of aan de verplichtingen voldaan wordt.

*) *Er zijn ook protocollen voor de Transportreiniging, Gezondheidszorg, Reguliere schoonmaak en Non-food/IGK.*

1.2 DOEL VAN HET PROTOCOL

Het voorkomen van blootstelling aan stoffen die een (ernstig) gezondheidseffect kunnen veroorzaken. Hiertoe zijn in het protocol dwingende voorschriften vastgelegd.

1.3 DOELGROEP

Dit protocol is bedoeld voor werkgevers en werknemers (en opdrachtgevers) van schoonmaakbedrijven werkzaam in de voedingsmiddelensector.

1.4 VERPLICHTINGEN

Werkgever is verplicht om:

- werknemers te voorzien van de juiste – toegestane – reinigingsproducten en de noodzakelijke en juiste persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM's).
- (nieuwe) werknemers juist te instrueren over de in acht te nemen veiligheidsvoorschriften.
- erop toe te zien dat werknemers de veiligheidsvoorschriften naleven en de PBM's gebruiken.
- indien de opdrachtgever bepaalt welk reinigingsproduct gebruikt moet worden of indien de opdrachtgever de reinigingsproducten verstrekt: erop toe te zien dat dit uitsluitend toegestane reinigingsproducten zijn.

Werknemer is verplicht om:

- de door of namens werkgever gegeven voorschriften en instructie na te leven.
- de door de werkgever ter beschikking gestelde PBM's op de juiste wijze te gebruiken en te onderhouden.

2. VEILIGHEIDSVOORSCHRIFTEN VOOR DE VOEDINGSMIDDELENSECTOR

2.1 ALGEMEEN

De volgende veiligheidsvoorschriften zijn van toepassing:

- Algemene voorschriften veilig werken met desinfectiemiddelen plus EHBO-maatregelen (paragraaf 2.2)
- Desinfecteren met behulp van chloortabletten (paragraaf 2.3)
- Het gebruik van alcoholdoekjes (paragraaf 2.4)
- Desinfecteren met behulp van sproeiflacon (paragraaf 2.5)
- Desinfecteren met behulp van verhoogde druk of handpompje (paragraaf 2.6)
- Desinfecteren met behulp van dompelblad (paragraaf 2.7)
- Desinfecteren door middel van cleaning in place(CIP)-reiniging (paragraaf 2.8).

2.2 ALGEMENE VOORSCHRIFTEN VEILIG WERKEN MET DESINFECTIEMIDDELEN

1. Desinfecteer altijd op de manier zoals het bedrijf voorschrijft.

De voorschriften zorgen ervoor dat besmetting voorkomen wordt, dat er alleen gedesinfecteerd wordt als dit noodzakelijk is en dat de juiste inwerktijd voor een desinfectiemiddel wordt gebruikt.

Voor actuele voorschriften m.b.t. voedselveiligheid wordt verwezen naar de bedrijfsspecifieke protocollen (HACCP) en de Voedsel en Warenautoriteit (www.vwa.nl).

2. **Gebruik alleen desinfectiemiddelen die wettelijk zijn toegestaan voor het doel.**
Deze zijn getest en geschikt bevonden om te gebruiken als desinfectiemiddel voor een bepaald doel. Ze zijn te herkennen aan het N-nummer op het etiket en vallen onder de bestrijdingsmiddelenwet.
3. **Gebruik de dosering die op de verpakking staat aangegeven.**
Om goed te desinfecteren is het van belang dat niet te veel of te weinig desinfectiemiddel gebruikt wordt.
4. **Meng nooit desinfectiemiddelen met elkaar of met andere reinigingsmiddelen tenzij dit door de leverancier van het middel is aangegeven.**
Door mengen kunnen mogelijk (zeer) gevaarlijke stoffen ontstaan en kan het desinfectiemiddel onwerkzaam worden.
5. **Sluit doppen en deksels van verpakkingen direct na gebruik goed af.**
Het product blijft dan schoon en onnodige blootstelling aan desinfectiemiddelen wordt voorkomen.
6. **Vernevel of verspuit alleen desinfectiemiddelen die daarvoor zijn toegelaten.**
Door te vernevelen of verspuiten kun je desinfectiemiddelen gemakkelijk inademen en dat kan ongezond zijn.
7. **Zorg voor voldoende ventilatie in de ruimte waar je desinfecteert.**
Door te ventileren wordt minder ingeademd van verdampende desinfectiemiddelen. Je kunt mechanisch ventileren of ventileren door het open zetten van ramen en deuren.
8. **Gebruik de voorgeschreven persoonlijke beschermingsmiddelen op de juiste wijze om besmetting te voorkomen.**
9. **EHBO-maatregelen**

Algemeen	In alle gevallen van twijfel of wanneer symptomen blijven bestaan: raadpleeg een arts.
-----------------	--

Inademen	<ul style="list-style-type: none"> • Breng de betrokkene in de frisse lucht • Laat betrokkene rusten • Breng betrokkene in halfzittende houding • Zet direct spoedeisende hulp in
-----------------	--

Huid	<ul style="list-style-type: none"> • Trek aan de huid vastgeplakte kleding NIET los, maar spoel EERST met veel water of douche • Raadpleeg een arts
-------------	---

Ogen	<ul style="list-style-type: none"> • Spoel minimaal 15 minuten met water • Alleen als dit moeiteloos kan: verwijder (eventuele) contactlenzen eerst • Breng betrokkene naar (oog)arts
-------------	--

Inslikken	<ul style="list-style-type: none"> • Laat betrokkenen moed spoelen met water (en weer uitspugen) • Laat betrokkene rusten • NIET laten braken! • Zet direct spoedeisende hulp in.
------------------	--

2.3 DESINFECTEREN MET BEHULP VAN CHLOORTABLETTEN

1. **Maak chlooroplossingen pas vlak voor gebruik klaar.**
De concentratie actief chloor – en hiermee de werking van het middel -neemt namelijk af in de tijd.
2. **Los chloortabletten alleen op in KOUD water.**
Bij het oplossen in warm water kunnen giftige gassen (chloorgas) vrijkomen.

3. **Meng chloortabletten NOOIT met andere producten tenzij dit door de leverancier van het middel is aangegeven.**

Bij mengen kan het giftige chloorgas vrijkomen. Met behulp van een goede werkinstructie kan voorkomen worden dat deze middelen bij elkaar komen.

4. **PERSONLIJKE BESCHERMINGSMIDDELEN**

Wanneer?	Welke PBM?
<ul style="list-style-type: none"> Tijdens het aanmaken van de chlooroplossing Tijdens het desinfecteren <i>De chlooroplossing kan de huid matig irriteren, zodat bij veelvuldige blootstelling huidirritatie kan ontstaan.</i> 	Handschoenen van neopreen of PVC
<ul style="list-style-type: none"> Als er tijdens het desinfecteren risico is op spatten <i>De chlooroplossing is irriterend voor de ogen.</i> 	Veiligheidsbril

2.4 **HET GEBRUIK VAN ALCOHOLDOEKJES**

• **Gebruik alcoholdoekjes alleen voor kleine oppervlakken (bijvoorbeeld messen) of in ruimtes waarin niet nat gewerkt kan/mag worden.**

Alcohol is vluchtig. Hierdoor kan de concentratie in de lucht heel snel toenemen en kun je het makkelijk inademen. Werk nooit langer dan een half uur met alcoholdoekjes

• **Vermijd vonken of open vuur (niet roken!) tijdens het werken met alcoholdoekjes.**

Alcohol is zeer licht ontvlambaar.

• **PERSONLIJKE BESCHERMINGSMIDDELEN**

Wanneer?	Welke PBM?
<ul style="list-style-type: none"> Tijdens het werken van alcohol <i>Alcohol kan bij veelvuldige blootstelling ontvettend werken op de huid waardoor huidirritatie kan ontstaan.</i> 	Handschoenen van butylrubber of neopreen
<ul style="list-style-type: none"> Langer dan 30 minuten per dag werken met alcohol <i>Alcohol is zeer vluchtig waardoor de concentratie in de lucht snel kan stijgen. De grenswaarde voor ethanol kan na 30 minuten bereikt worden..</i> 	Ademhalingsbescherming. Filtertype A.

2.5 **DESINFECTEREN MET BEHULP VAN SPROEIFLACON**

1. **Gebruik bij voorkeur doekjes in plaats van een sproeiflacon.**

Bij gebruik van doekjes wordt het vernevelen van het product voorkomen.

2. **Voorkom het vormen van nevel! Spuit in de werkdoek in plaats van op het oppervlak.**

Desinfecteren met een sproeiflacon gebeurt uitsluitend met middelen die snel verdampen. Hierdoor kan de concentratie in de lucht heel snel toenemen en kun je het makkelijk inademen. Werk nooit langer dan een half uur met dit soort middelen.

3. PERSOONLIJKE BESCHERMINGSMIDDELEN (PBM)

Wanneer?	Welke PBM?
<ul style="list-style-type: none"> Tijdens het werken met een sproeiflacon <i>Alcohol kan bij veelvuldige blootstelling ontvettend werken op de huid waardoor huidirritatie kan ontstaan.</i> 	Handschoenen van butylrubber of neopreen
<ul style="list-style-type: none"> Langer dan 30 minuten werken met een sproeiflacon <i>Bij het gebruik van een sproeiflacon kunnen kleine deeltjes geconcentreerd middel (aërosolen) ontstaan die gemakkelijk de ademhalingswegen kunnen binnendringen.</i> 	Ademhalingsbescherming. Filtertype A.

2.6 DESINFECTEREN MET BEHULP VAN VERHOOGDE DRUK OF HANDPOMPJE

- Vermijd het gebruik van producten met formaldehyde of glutaaraldehyde.**
Formaldehyde en glutaaraldehyde kunnen allergische reacties veroorzaken. Bovendien zijn er aanwijzingen dat formaldehyde kankerverwekkend is voor de mens. Of een product formaldehyde of glutaaraldehyde bevat, kunt u nagaan door het etiket of het Veiligheidsinformatieblad (VIB) te raadplegen (rubriek 2 *Samenstelling en informatie over de bestanddelen*). Stoffen kunnen onder verschillende namen voorkomen, maar zijn in rubriek 2 te herkennen aan hun unieke identificatienummer, het zogenaamde EG-nummer (ook wel EINECS of ELINCS) en CAS-nummer.
Formaldehyde heeft EG-nummer 200-001-8 en CAS-nummer 50-00-0. Glutaaraldehyde heeft EG-nummer 203-856-5 en CAS-nummer 111-30-8.
- Maak gebruik van een doseersysteem!**
De grootste risico's vinden plaats bij het maken van de gebruiksooplossing omdat met geconcentreerde middelen wordt gewerkt. Door gebruik te maken van een doseersysteem kan blootstelling worden voorkomen.
- Voorkom morsen bij handmatig aanmaken van de gebruiksooplossing.**
De grootste risico's vinden plaats bij het maken van de gebruiksooplossing omdat met geconcentreerde middelen wordt gewerkt. Door gebruik te maken van een doseersysteem kan blootstelling worden voorkomen.
- Voorkom vernevelen door gebruik van de juiste nozzle (grootte) en druk.**
Bij het gebruik van een spuitlans bestaat het risico dat de gebruiksooplossing wordt verneveld. Voorkom dit! Nevel leidt tot hogere blootstellingen dan een grovere druppel. Vraag uw leverancier voor de juiste afstelling van de apparatuur.
- PERSOONLIJKE BESCHERMINGSMIDDELEN (PBM)**

Wanneer?	Welke PBM?
<ul style="list-style-type: none"> Bij het handmatig aanmaken van de gebruiksooplossing <i>Tijdens het aanmaken van de gebruiksooplossing wordt gewerkt met geconcentreerde middelen. Tijdens spatten van de middelen kunnen door contact met huid en/of ogen irritatieklachten ontstaan.</i> 	Lange beschermende handschoenen: <ul style="list-style-type: none"> van butylrubber of PVC (bij gebruik van aldehyden, oxidatieve middelen of quartinaire ammonium-verbindingen) van neopreen of PVC (bij gebruik van chloorhoudende verbindingen)

2.7 DESINFECTEREN MET BEHULP VAN DOMPELBAD

- Bij het aanmaken van het dompelbad: altijd eerst het water in het reservoir en pas daarna het desinfectiemiddel.**
Wanneer eerst het water in het bad wordt gebracht en daarna het desinfectiemiddel wordt het desinfectiemiddel direct verdund. De spatten die daarna kunnen ontstaan, bestaan dan voornamelijk uit water in plaats van desinfectiemiddel.

2. PERSOONLIJKE BESCHERMINGSMIDDELEN

Wanneer?	Welke PBM?
<ul style="list-style-type: none"> • Bij het aanmaken van de gebruiksooplossing • Bij gebruik van het dompelbad <p><i>Tijdens spatten van de middelen kunnen door contact met huid en/of ogen irritatieklachten ontstaan. .</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Lange beschermende handschoenen: <ul style="list-style-type: none"> - van butylrubber of PVC (bij gebruik van aldehyden, oxidatieve middelen of quartinaire ammonium-verbindingen) - van neopreen of PVC (bij gebruik van chloorhoudende verbindingen) • Gelaatsscherm

2.8 DESINFECTEREN DOOR MIDDEL VAN CLEANING IN PLACE (CIP)

1. Zorg dat er vóór het openen geen druk op de leidingen staat!

2. PERSOONLIJKE BESCHERMINGSMIDDELEN

Wanneer?	Welke PBM?
<p>Tijdens het aan- en afkoppelen van leidingen</p> <p><i>Tijdens lekkages of het koppelen van leidingen kan het niet worden uitgesloten dat desinfectiemiddelen uit de leidingen kunnen ontsnappen. Omdat de vloeistofen onder druk door de leidingen worden geperst zal de vloeistof met een kracht kunnen vrijkomen. .</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Lange beschermende handschoenen: <ul style="list-style-type: none"> - van butylrubber of PVC (bij gebruik van aldehyden, oxidatieve middelen of quartinaire ammonium-verbindingen) - van neopreen of PVC (bij gebruik van chloorhoudende verbindingen) • Gelaatsscherm